

עברית

- אתם עומדים לקרוא את השיר "עברית של סבא" מאת שלומית כהן-אסיף.
א. כשאתם חושבים על המילים: "עברית", "סבא" – מה עולה בדעתכם?
ב. שערך, לפי הכותרת, במה יעסוק השיר.

עברית של סבא / שלומית כהן-אסיף

סבא שלי מדבר עברית משנה
אולי חדשה, אולי ישנה.

וצריך לספר:

אצל סבא שלי

הסנדוויץ' – קריד.

ויש לו המצאה אחרת:

לפיג'מה קורא נמנמת

לנדנדה קורא סחרחרת.

כל יום נולדת

מלה אחרת.

עברית לא חברית

עברית מוזרה

אשתו של החמור אינה חמורה

אשתו של החמור היא אתון,

אינה יודעת לכעס

רק לרטון.

סבא שלי

קורא פרפר לכל סביבון.

אצלו הארטיק – שלגון

כלו קרח.

הביגאלעך הם כעכים

בשמשום או מלח.

משימות

1. "סבא שלי מדבר עברית משנה, אולי חדשה, אולי ישנה." האם העברית של סבא ישנה או חדשה?
2. ערכו רשימה של כל המילים של סבא, וכתבו את הפירוש של כל אחת.
3. כיצד אפשר לאפיין את רוב המילים של סבא?
א. מנוגדות ב. תנ"כיות ג. נרדפות ד. מומצאות
4. הקף: בבית הראשון השפה של הסבא היא תקנית/לא תקנית ושפתו של הנכד/ה היא תקנית/לא תקנית.
5. בשיר יש מילים לועזיות (לא-עבריות) שאנו משתמשים בהן. בעבר החליטו לְעִבְרֵת (להפוך מילים לעברית) את המילים הלועזיות.
א. זהו בשיר שלוש מילים לועזיות, וציינו מהי המקבילה העברית של כל אחת מהן.
ב. נסו להסביר מדוע נקבעה המילה העברית לכל אחת מהמילים העבריות שצינתם.
ג. האם לדעתכם, צריך לעברת מילים, או אולי כדאי להשתמש מילים לועזיות כחלק משפתנו? נמקו את דעתכם.
6. **משימה בזוגות או בקבוצות**
המציאו שמות עבריים למילים הלועזיות שלפניכם: **אִיפּוֹן, גְּלִרְיָה, מוֹזָאוֹן, דִּיֶּסֶק, פֶּאב.**
המילים שלכם צריכות להתאים לשימושי המוצר וכן להתבסס על משפחות מילים.

7. קראו את קטע המידע שלפניכם:

סביבון אחד ושמות לו רבים

עד לפני כשבעים שנה לא היה לסביבון שם עברי מסכם, והפנוי "סביבון" לא היה ידוע.

הסביבון נקרא בשמות רבים: **דריידל** (באידיש), **מגדל עז**, **חזרזר** (הצע על-ידי מנדלי מוכר ספרים), **ברפר** (הצע על-ידי חיים נחמן ביאליק), **סב-סב** (הצע על-ידי אברהם אברוניו), **סובבת**, **גלגלון**, **גלגילון** (הצע על-ידי יהודה שטיינברג), **פורפיה**, **פרפיה**.

שני אנשים טוענים לזכות על השם **סביבון**: האחד הוא הסופר **דוד ישעיה זילברוש** שפרסם את השם בעתון העברי "הצפירה"; השני הוא **איתמר בן אבי"י**, בנו של אליעזר בן יהודה שטוען שהמציא את המלה בהיותו בן חמש.

(ערוך מתוך האתר של או"ח – משרד החינוך).

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Moe/Hanuka/Alr/egalHachat>

- א. מה מאפיין את השמות המוצעים?
- ב. איזה כינוי הייתם בוחרים לסביבון? מדוע?